

Nr 18.

Warszawa, dn. 6 maja 1933 r.

Ogóln. zbioru Nr 576.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.
Redaktor odpowiedzialny inż. Maurycy Chorzewski.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Traugutta 4, tel. 714-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy gr. 50.

TREŚĆ NUMERU: *Przyjęcie przedstawicieli gospodarczych Z. S. R. R. przez P. Z. P. M. — Stan przemysłu metalowego w kwietniu 1933 r. O wypowiedzenie umów o pracę. — Ewolucja podatku spadkowego w Polsce. — Ilość samochodów i pojazdów mechanicznych w Polsce. — Indie holenderskie jako rynek zbytu. — Embargo na towary sowieckie w Anglii a przemysł niemiecki. — Hutnictwo europejskie wobec spadku dolara. — Wszchświatowa Wystawa w Chicago. — Zgon założyciela Federacji Międzynarodowej Prasy Technicznej i Zawodowej. — Książki nadesłane. — Ceny. — Patenty.*

PRZYJĘCIE PRZEDSTAWICIELI GOSPODARCZYCH

Z. S. R. R. PRZEZ P. Z. P. M.

W środę dn. 3 b. m. Polski Związek Przemysłowców Metalowych podejmował śniadaniem w restauracji „Oaza” delegację gospodarczą Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w osobach pp. I. W. Bojewa, A. M. Tamarina, J. M. Chazanowa, F. G. Kisielowa i A. G. Barmina. W śniadaniu wzięli udział przedstawiciele „Torgpredstwa”, oraz członkowie Zarządu i dyrektorzy „Sowpoltorgu” i „Polrosu”.

STAN PRZEMYSŁU METALOWEGO W KWIECNIU 1933 r.

Na posiedzeniu Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w dniu 27 kwietnia r. b. członkowie Rady, reprezentujący różne działy przemysłu metalowego przetwórczego i różne ośrodki przemysłowe Polski, złożyli niżej przytoczone informacje o stanie zatrudnienia i warunkach pracy w fabrykach stowarzyszonych.

W fabrykach parowozów stan zatrudnienia jest w dalszym ciągu mały, a w najbliższym czasie stan ten zapewne jeszcze się pogorszy, gdyż z pertraktacji dotychczasowych wynika, że praca przy budowie parowozów w II półroczu ulegnie znacznemu zmniejszeniu w porównaniu z pracą obecną. Należy się liczyć nawet z czasowym zamknięciem niektórych fabryk. Jednocześnie władze zamawiające stawiają żądania znacznej obniżki cen budowanych parowozów.

Fabryki budowy wagonów mają stan zatrudnienia mniejszy w porównaniu z ubiegłym rokiem. Dotychczas niewyjaśnione jest na jakie wagony i na jaką ich ilość będą uzyskane zamówienia w najbliższej przyszłości. Przewiduje się zmniejszenie zatrudnienia nawet w tych fabrykach, które mają umowy długoterminowe. Nadmienić należy, że polskie fabryki wagonów poczyniły w ostatnich czasach znaczne postępy w budowie wagonów, opracowując nowe polskie typy np. 30-tonnowego wagonu towarowego, samoopróżniającego się, wagonów osobowych spawanych, ulepszenia w konstrukcji wózków wagonowych.

W fabrykach budujących silniki spalinowe stan zatrudnienia jest w dalszym ciągu zupełnie zły, gdyż niema zamówień, a oprócz tego z wielkimi trudnościami otrzymuje się należności za dawniej dostarczone silniki.

Fabryki budujące silniki lotnicze i części do nich mają stan zatrudnienia dobry.

W fabrykach budowy obrabiarek stan zatrudnienia jest przeważnie zły, gdyż prywatny rynek nie daje żadnych zamówień, są tylko niewielkie ilości zamówień na specjalne obrabiarki dla przedsiębiorstw państwowych oraz są wykonywane zamówienia pewnych typów obrabiarek na eksport.

Fabryki narzędzi i maszyn rolniczych mają nadal stan zatrudnienia minimalny. Fabryki maszyn poźniwnych przeważnie są nieczynne. Sezon wiosenny dla fabryk narzędzi nie dał obrotów nawet w wysokości zeszłorocznej. Niektóre małe warsztaty wyrabiają narzędzia z resztek starych materiałów i wypuszczają na rynek towar po niesłychanie niskich cenach.

W fabrykach maszyn elektrycznych stan zatrudnienia zwiększył się, lecz ceny tych maszyn są niskie, przeto stan finansowy niektórych fabryk jest ciężki.

W odlewniach żeliwa Okręgu Warszawskiego stan zatrudnienia jest bez zmiany i wynosi około 20% normalnego stanu. Wszystkie odlewnie skarżą się na trudności finansowe, wywołane niskimi cenami, stosowanymi przez niektóre odlewnie, pracujące poniżej kalkulacji.

W odlewniach Okręgu Radomsko-Kieleckiego stan zatrudnienia polepszył się, gdyż te odlewnie po przeszło 3-ch miesięcznym unieruchomieniu wznowiły pracę i są zatrudnione od 2 do 4 dni w tygodniu. Zapotrzebowanie na odlewy handlowe jest małe, a ceny odlewów są tak niskie, że nie pokrywają kosztów ogólnych. Na najprostsze odlewy, jak klocki hamulcowe dla kolei, wiele fabryk składa oferty po cenach równych zaledwie cenie surówki odlewniczej. Obecnie odlewy handlowe są sprzedawane tylko za gotówkę, kredytu fabryki zupełnie nie udzielają.

W ostatnich dniach wybuchł strajk w odlewniach znajdujących się w Końskich.

W odlewniach południowej części Polski stan zatrudnienia jest zupełnie zły i stanowi w niektórych zakładach zaledwie 1% normalnego zatrudnienia. Odlewnie rur wodociągowych w ostatnim czasie otrzymały niewielkie zamówienia od instytucyj samorządowych, lecz tylko dla robót konserwacyjnych, natomiast zamówień dla nowych inwestycji zupełnie niema.

W odlewniach stali stan zatrudnienia ponownie zmniejszył się, gdyż ilość zamówień na odlewy stalowe w kwietniu była tak mała, jak w żadnym miesiącu w ostatnich latach. Widoki na najbliższą przyszłość nie rokoją żadnej poprawy. Niektóre odlewnie stali zostały zamknięte.

W odlewniach wyrobów lano-kutych stan zatrudnienia poprawił się w ostatnich tygodniach.

Fabryki budowy mostów i konstrukcyj żelaznych mają stan zatrudnienia zupełnie zły, a niektóre z nich są zamknięte do czasu uzyskania nowych zamówień.

W fabrykach śrub i nitów stan zatrudnienia jest bez zmiany, lecz są widoki na pewną poprawę w obrotach, sądząc po pierwszych miesiącach b. roku w porównaniu z rokiem ubiegłym.

W przedsiębiorstwach urządzeń zdrowotnych stan zatrudnienia znowu zmniejszył się z powodu braku zamówień, pomimo, że ceny tych urządzeń są wyjątkowo niskie.

Fabryki kotłów parowych mają zatrudnienie bez zmiany złe.

W fabrykach naczyń blaszanych emaljowanych stan zatrudnienia zmniejszył się, gdyż obroty I kwartału r. b. były mniejsze w porównaniu z IV kwartałem 1932 r., tak na rynku wewnętrznym, jak i na eksport. Powodem zmniejszenia się obrotu krajowego był brak zamówień, który został spowodowany pojawieniem się w pierwszej połowie grudnia wiadomości o mającej nastąpić 20-procentowej obniżce cen na naczynia emaljowane. Do końca stycznia kupcy wstrzymywali się od udzielania zamówień. Dopiero wobec sezonu w lutym i marcu zaczęły napływać zamówienia, lecz obroty w miesiącu styczniu zostały stracone.

Wywóz na rynki zagraniczne uległ dalszemu zmniejszeniu, do czego w dużym stopniu przyczynia się ustalenie w szeregu krajów zniżonych kontyngentów na import polskich wyrobów emaljowanych, zwłaszcza złe została potraktowana sprawa kontyngentów w Turcji i we Francji, co hamuje eksport do Azji Mniejszej i kolonij francuskich. Przytem stale daje się odczuwać zmniejszenie zdolności konkurencyjnej polskich fabryk z powodu podwyższenia stawek celnych na niezbędne surowce, wyrabiane w kraju w nieodpowiednich gatunkach.

W fabrykach opakowań blaszanych stan zatrudnienia był większy z powodu większych zamówień przed świętami. Jednakże nie wszystkie fabryki są zatrudnione w jednakowym stopniu. Ostatnie zakazy przywozu blachy z zagranicy zapewne wpłyną hamującą na zwiększenie wytwórczości tych fabryk.

Fabryki drutów i gwoździ mają stan zatrudnienia lepszy, gdyż niektóre pracują po 6 dni w tygodniu, lecz za to ceny są poniżej kosztów fabrykacyjnych.

W fabrykach kabli miedzianych stan zatrudnienia jest zupełnie zły, gdyż wynosi zaledwie około 8% normalnego zatrudnienia.

K. P.

O WYPOWIADANIE UMÓW O PRACĘ.

Wiele przedsiębiorstw redaguje niewłaściwie listy zawiadamiające o wypowiedzeniu, lub rozwiązaniu umowy o pracę, co częstokroć może być powodem do sprawy sądowej o niekorzystnym rezultacie.

Zasadniczo Rozporządzenie Prezydenta z dnia 16.3.1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych nie wymaga pisemnego zawiadomienia o wypowiedzeniu lub rozwiązaniu umowy, za wyjątkiem wypadków, kiedy pracodawca niezwłocznie rozwiązuje umowę na podstawie art. 33 z powodu siły wyższej jak pożar, powódź i t. p.

Ponieważ jednak wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy odbyć się musi przy świadku — najlepsze jest zawiadomienie tego rodzaju uskutecznić pisemnie, przestrzegając aby na kopji oryginału, pozostającej u pracodawcy, pracownik podpisał się stawiając własnoręcznie datę odbioru listu.

W razie odmowy podpisania przez adresata, pierwszy lepszy pracownik, byleby nie był prokurentem, stwierdza, że list był doręczony danego dnia.

Oczywiście o ile zawiadomienie nie może być doręczone osobiście, należy je posłać listem poleconym, z tego względu niezbędne jest zaznaczenie w umowie o pracę, że pod skutkami prawnymi pracownik jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić pracodawcę o zmianie adresu, a w takim razie zawiadomienie wysłane pod nieaktualnym adresem jest w mocy.

Wzory zawiadomień:

Wypowiedzenie umowy w okresie próbnym.

Data
Wielmożny

Uprzejmie komunikujemy, że w dniu I (lub 16) miesiąca rozwiązujemy z W. Panem umowę o pracę na podstawie punktu I artykułu 25 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.3.1928 o umowie pracowników umysłowych.

Z poważaniem

Nadmienić należy, że pracownik przed nawiązaniem umowy o pracę powinien być uprzedzony, że przyjęty zostaje na próbę i tylko wtedy można skorzystać z dwutygodniowego wypowiedzenia.

Zawiadomienie powinno być wręczone lub przesłane pocztą w takim terminie, aby je otrzymał na dwa tygodnie przed 1 lub 16 danego miesiąca kalendarzowego.

Wypowiedzenie umowy zawartej na czas nieokreślony.

Data
Wielmożny

Uprzejmie komunikujemy, że w dniu rozwiązujemy z W. Panem umowę o pracę na podstawie punktu 4 artykułu 25 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.3.1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Z poważaniem

Zawiadomienie powinno być doręczone najdalej w końcu danego miesiąca kalendarzowego, z datą rozwiązania umowy ostatniego dnia na trzy miesiące.

Gdy pracownik do końca miesiąca przebywa na urlopie, a potrzeba wypowiedzieć pracę należy zawi-

domienie o wypowiedzeniu umowy, wysłać poleconym listem, z datą ostatniego dnia danego miesiąca kalendarzowego. Aczkolwiek w czasie urlopu wypowiedzieć nie można, to jednak wypowiedzenie będzie ważne ponieważ końcem urlopu jest godzina ukończenia normalnych godzin pracy i nie było intencją ustawodawcy, aby pracownik raz w roku korzystał z 4 miesięcznego wypowiedzenia.

Niezwłoczne rozwiązanie umowy, z wypłatą odszkodowania.

Data

Wielmożny

W dniu dzisiejszym rozwiązujemy z W. Panem umowę o pracę. Wynagrodzenie w myśl artykułu 39 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.3.1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych jest do dyspozycji W. Pana w naszej kasie.

Z poważaniem

Z wypłatą odszkodowania rozwiązać umowę można zawsze, bez względu na ograniczenia wynikające z art. 29 (urlop, choroba i t. d.).

Niezwłoczne rozwiązanie umowy, bez wypłaty odszkodowania.

Data

Wielmożny

Uprzejmie komunikujemy, że w dniu dzisiejszym rozwiązujemy z W. Panem umowę o pracę na podstawie artykułu 32 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.3.1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych, z powodu

Z poważaniem

Przy wpisywaniu powodów należy je wszystkie przytoczyć nie kwalifikując, któremu punktowi wspomnianego artykułu odpowiadają, co ma znaczenie przy ewentualnym sporze sądowym.

Michał Dzięciołowski.

EWOLUCJA PODATKU SPADKOWEGO W POLSCE.

W zeszycie 17 „Polski Gospodarczej” z r. b. w artykule p. t. „Reforma podatku spadkowego i jej znaczenie” p. S. Ż. podaje trzy tablice taryf opodatkowania spadków i darowizn, odpowiadające trzem następującym po sobie kolejno ustawom w sprawie podatku spadkowego. Przytaczamy je poniżej, gdyż ostatnia z nich charakteryzuje w sposób bardzo wyraźny złągodzenie radykalizmu społecznego, jaki się objawił w początkach odrodzonej państwowości polskiej. „Znaczna ilość państw europejskich — pisze p.

S. Ż. — podniosła w latach powojennych bardzo silnie stawki podatku spadkowego. Polska do grupy tych państw również się zaliczyła i w wyszcigu wysokiego opodatkowania spadków zajęła bodajże jedno z pierwszych miejsc”. Polska ustawa sejmowa z dnia 29 maja 1920 r. w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn („Dziennik Ustaw Nr. 49 z r. 1920 poz. 299) pozmieniała przepisy ustawodawstwa zaborców, obowiązującego na poszczególnych obszarach Państwa Polskiego, ustanawiając następującą taryfę opodatkowania spadków i darowizn.

Pozycja	Określenie podatnika według jego znamion osobistych, w szczególności według jego stosunku do spadkodawcy lub darującego	Czysta wartość otrzymanego majątku w markach polskich												
		do 5000	nad 5000 do 10000	nad 10000 do 20000	nad 20000 do 50000	nad 50000 do 100000	nad 100000 do 200000	nad 200000 do 500000	nad 500000 do 1000000	nad 1000000 do 3000000	nad 3000000 do 5000000	nad 5000000 do 10000000	nad 10000000 do 20000000	nad 20000000
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
1	Małżonek, zstępny	—	2	3	4	5	6	7	8	10	12	14	17	20
2	Wstępny, przysposobiony, zięć lub synowa . .	—	3	4	5	6	7	8	10	12	15	18	21	25
3	Rodzeństwo rodzone lub przyrodnie, dzieci rodzeństwa, pasierb	—	4	6	8	11	14	17	20	23	26	29	32	36
4	Krewni do 4 stopnia wyżej niewymienieni (rodzeństwo rodziców, rodzeństwo dziadków, wnukowie rodzeństwa, rodzeństwo stryjeczne lub cioteczne	—	7	9	11	14	17	20	24	28	32	36	40	45
5	Fundacja, zakład, zrzeszenie lub związek samorządny, mające siedzibę w Państwie Polskim—co do majątku otrzymanego na podstawie rozporządzenia ostatniej woli lub darowizny na cele dobroczynne albo na cele nauki lub nauczania	—	2	3	4	5	6	7	8	10	12	14	17	20
6	Inni	—	10	14	18	22	26	30	35	40	45	50	55	60

Po wprowadzeniu w Polsce nowej waluty (złotej zamiast markowej) w r. 1924, opartej na złocie, wyszła nowa ustawa z dnia 18 lipca 1924 r. „w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o opodatkowaniu

spadków i darowizn”. („Dziennik Ustaw“ Nr. 72 z r. 1924 poz. 699), która ustanawia czystą wartość otrzymanego majątku w nowej walucie złotej według następującej taryfy.

Pozycja	Określenie podatnika według jego znamion osobistych, w szczególności według jego stosunku do spadkodawcy lub darującego	Czysta wartość otrzymanego majątku w zł:														
		do 3 tys.	ponad 3 do 5 tys.	ponad 5 do 10 tys.	ponad 10 do 20 tys.	ponad 20 do 50 tys.	ponad 50 do 100 tys.	ponad 100 do 200 tys.	ponad 200 do 500 tys.	ponad 500 tys. do 1 miljn.	ponad 1 do 2 miljn.	ponad 2 do 5 miljn.	ponad 5 do 10 miljn.	ponad 10 do 20 milj.	ponad 20 do 50 milj.	ponad 50 miljn.
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
1	Małżonek, zstępny	—	—	—	2	4	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2	Wstępny, przysposobiony, zięć lub synowa	—	6	7	8	9	10	11	12	13	15	17	19	21	23	25
3	Rodzeństwo rodzone lub przyrodnie, dzieci rodzeństwa, pas erb	—	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36
4	Krewni do 4 stopnia, wyżej niewymienieni (rodzeństwo rodziców, rodzeństwo dziadków, wnukowie rodzeństwa, rodzeństwo stryjeczne lub cioteczne)	—	14	16	18	20	22	24	26	28	30	33	36	39	42	45
5	Inni	—	20	22	25	28	31	34	37	40	43	46	49	52	56	60

Taryfa powyższa pod względem radykalizmu nie wiele różni się od poprzedniej. Znikła jedynie pozycja 5 poprzedniej taryfy; pozycję tę zastąpił ustęp b artykułu 11 nowej ustawy, zwalniający fundacje i t. d. mające cele dobroczynne, nauki i nauczania, od opodatkowania otrzymanych spadków i darowizn. Nowa ustawa jednak zachowuje niezmiernie ostrą progresję stawek, które dochodzą aż do 60% odziedziczonego majątku. „Niebawem też—pisze autor—wszystkie ujemne skutki wysokiego opodatkowania spadków

i darowizn wyszły na światło dzienne. Zaczęto ustawa o podatku spadkowym obchodzić na każdym kroku”. Tęgo rodzaju stan rzeczy, przynoszący Państwu poważne i różnorakie szkody, wymaga gruntownej reformy, która znalazła wyraz w ustawie sejmowej z dn. 14 marca 1933 r.

Ustawa ta, ogłoszona w Nr. 21 „Dziennika Ustaw” z r. 1933 pod poz. 141, wprowadziła nową taryfę stawek procentowych, którą przytaczamy poniżej.

Pozycja	Określenie podatnika według jego znamion osobistych, w szczególności według jego stosunku do spadkodawcy lub darującego	Czysta wartość otrzymanego majątku w tys. zł:											
		ponad 3 do 5	ponad 5 do 10	ponad 10 do 20	ponad 20 do 50	ponad 50 do 100	ponad 100 do 200	ponad 200 do 500	ponad 500 do 1000	ponad 1000 do 2000	ponad 2000 do 5000	ponad 5000 do 10000	ponad 10000
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
1	Małżonek, zstępny	—	—	0.5	0.75	1	1.25	1.5	2	2.5	3	3.5	4
2	Wstępny, przysposobiony, rodzeństwo rodzone i przyrodnie, zięć i synowa	1.5	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5	5.5	6	7	8
3	Dzieci rodzeństwa, pasierb	2	2.5	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4	Krewni do 4 stopnia wyżej niewymienieni (rodzeństwo rodziców, rodzeństwo dziadków, wnukowie rodzeństwa, rodzeństwo stryjeczne lub cioteczne)	3	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24
5	Inni	4	6	8	10	13	16	19	22	25	28	31	34

„Ustawą o reformie podatku spadkowego — pisze autor — wkroczyło nasze ustawodawstwo na tory rozumnej troski o trwałość warsztatów wytwórczości”.

Porównując obecne ustawodawstwo spadkowe polskie z ustawodawstwem państw innych, p. S. Ż. czyni następujące uwagi:

Ustawa z dn. 14.III 1933 r. w porównaniu z ustawodawstwem, obowiązującym w tej dziedzinie w innych państwach, przedstawia się w całości jako akt prawny najdalej idący i najbardziej odpowiadający wskazaniom ekonomii politycznej. Bo chociaż ustawodawstwo, obowiązujące we Włoszech i Jugosławii, w pewnych szczegółach uwzględnia może lepiej inte-

resy rodzinne — to jednak jako całość przepisów ustawa polska ma bezapelacyjnie pierwsze miejsce.

We Włoszech w ustawie, obowiązującej od 1930 roku, przyjęto, ze względów polityki populacyjnej Mussoliniego, zasadę zupełnej wolności od opodatkowania spadków, przechodzących pomiędzy małżonkami i na dzieci. W Jugosławii zwolniono zaś od podatku spadki w pierwszym stopniu dziedziczenia (małżonek, dzieci) do wysokości 150 tys. dinarów. Są to jednak jedynie pewne szczegóły. Całość natomiast naszej taryfy w porównaniu z ustawodawstwem obcym odbija się bardzo korzystnie. Jeśli bowiem zestawimy ją nawet z ustawą włoską z 1930 r., będącą najbardziej

liberalnym aktem w tej dziedzinie ustawodawstwa w Europie, to widzimy, że nowa taryfa polska utrzymuje progresję b. łagodną, wzrastającą stopniowo w miarę oddalania się stopni pokrewieństwa:

	Włochy		Polska	
	zaczyna się	kończy się	zaczyna się	kończy się
przy 1-ym stopniu dziedziczenia	1%	10%	½%	4%
" 2-im "	1½%	18%	1½%	8%
" 3-im "	4½%	21%	2%	12%
" 4-ym "	5½%	25%	3%	24%
" 5-ym "	12%	50%	4%	34%

Nową naszą taryfę musimy uznać za opartą na zdrowych zasadach, tem bardziej, że największe ulgi w opodatkowaniu wprowadza w kategoriach spadku, stanowiących stan średni warstw posiadających.

ILOŚĆ SAMOCHODÓW I POJAZDÓW MECHANICZNYCH W POLSCE.

Według danych zamieszczonych w „Wiadomościach Statystycznych” było w Polsce na 1 stycznia 1933 roku ogółem 34 197 pojazdów mechanicznych, co stanowi na 10 000 mieszkańców 10,5. Z tej sumy przypada na samochody 25 266, motocykle 8 182 i inne 749.

Dla porównania przytaczamy dane za ubiegłe lata:

Lata	Ogółem	Na 10.000 mieszk.	Samochody					Motocykle	Inne pojazdy mechaniczne
			Osobowe						
			Razem	pojazdy prywatne i urzędowe	drożki	autobusy	Ciężarowe		
1.I 1930	43.319	14,0	36.996	18.878	7.332	4.048	6.738	5.901	422
1.I 1931	47.331	14,8	38.760	19.887	7.140	4.293	7.440	7.940	631
1.I 1932	36.737	11,4	27.964	13.964	5.152	3.047	5.801	8.047	726
1.I 1933	34.197	10,5	25.266	11.672	5.426	2.545	5.623	8.182	749

Z tabelki widzimy, że ogólna ilość pojazdów w Polsce stale się zmniejsza i w przeciągu ostatnich czterech lat spadła o 9 122 i z 14,0 sztuk na 10 000 mieszkańców do 10,5. Ze wszystkich rodzajów jedynie motocykle wykazują stały wzrost. Natomiast ilość osobowych samochodów prywatnych spadła z 18 878 w r. 1930 do 11 672 t. j. o blisko 40%.

INDJE HOLENDERSKIE JAKO RYNEK ZBYTU.

Od Polsko-Indyjskiego Towarzystwa dla Handlu Zamorskiego w Warszawie otrzymaliśmy list, w którym towarzystwo to apeluje do przemysłu polskiego o utworzenie w Indjach Holenderskich stałej wystawy prób i wzorów artykułów nadających się do eksportu do tego kraju. Propozycję swą popiera wyżej wymienione towarzystwo argumentem silnym, a mianowicie tem, że posiada ono w Indjach Holenderskich własny oddział prowadzony przez p. Henryka Błęszyńskiego, który już od trzech lat przebywa stale w Indjach.

Nie wchodząc w handlową stronę propozycji, uważamy za rzecz celową, aby bodaj szkiecozo zaznajomić naszych czytelników z rynkiem zbytu w Indjach Holenderskich. Informacje podane poniżej czerpiemy z wydawnictwa Państwowego Instytutu Eksportowego „Rynki Zbytu”, oraz z danych zaczerpniętych z korespondencji Polsko-Indyjskiego Tow. dla Handlu Zamorskiego.

Indje Holenderskie są kolonią rządzoną przez Generalnego Gubernatora w imieniu Królowej Holenderskiej. Obszar Indji Holenderskich wynosi 1900 tysięcy kilometrów kwadratowych o ludności około 55 milj. Stolicą jest port Batawia na Jawie. Indje Holenderskie są krajem rolniczym. Produkcja rolna zajmuje obszar z górą 15 milionów bauów (1 bau = 1,575 akrów, czyli około 0,63 ha). W produkcji rolniczej pierwsze miejsce zajmuje ryż, którego roczna produkcja wynosi z górą 5 milj. tonn. Drugie miejsce zajmuje trzcina cukrowa, której produkcja dochodzi do 3 milj. tonn cukru rocznie. Dalej idą kauczuk, herbata, kawa, pieprz i kakao. W produkcji górniczej wymienić należy kopalnie ropy naftowej, której wydobyto w 1927 roku 3,5 milj. tonn.

Nie posiadając własnego przemysłu, Indje Holenderskie są poważnym konsumentem wyrobów importowanych. Wartość importu do Indji Hol. wyniosła w 1928 roku sumę 719 milj. florenów hol. (około 2575 milj. złotych). W latach następnych import zwiększył się znacznie, osiągając wartościowo sumę 3,6 miljarda złotych. W roku ubiegłym zmniejszył się mniej więcej o 1/3.

W dobie przeżywanego obecnie kryzysu i trudności zbytu, rynek Indji Holenderskich stał się szczególnie interesującym tembardziej, że nie jest on chroniony przez Holendrów prohibicyjną taryfą celną i posiada tylko cła fiskalne. Tak np. maszyny i wyroby żelazne opłacają 6% *ad valorem*, a żelazo i konstrukcje żelazne są zupełnie wolne od cła. Szczególnie intensywnie pracuje tam przemysł japoński, który we wszystkich ważniejszych ośrodkach kraju posiada swoich agentów, a w Surabaji istnieje stała japońska wystawa przemysłowa.

Holandja, która jeszcze w 1926 roku zajmowała wśród importerów pierwsze miejsce, została zdystansowana przez konkurencję i zajmuje trzecie miejsce. Obecnie widać dążenie Holandji do odzyskania utraconej placówki zbytu i w tym celu Holandia rozwija tam bardzo ożywioną propagandę.

Do charakterystyki rynku indyjskiego dodać należy, że przywóz spoczywa w rękach wielkich firm europejskich, które dostarczają towarów dla handlu pośredniego i drobnego, prowadzonego przez chińskich i arabskich kupców i handlarzy, z których większość korzysta z kredytu europejskich eksporterów. Ceny opiewają na walutę holenderską.

Byłoby rzeczą bardzo wskazaną, aby przemysłowcy metalowi, zainteresowani w możliwościach eksportowych, zaznajomili się bliżej z Indjami Holenderskimi i zbadali ewentualną możliwość współpracy z firmą Poolsch Indische Handel Maatschappij. H. Błęszyński, Java Bandoeng Kanarienlaan 6 Ned. Indie, względnie z Polsko-Indyjskim Towarzystwem dla Handlu Zamorskiego Sp. z o. o. w Warszawie, ul. Królewska 35 tel. 600-44.

EMBARGO NA TOWARY SOWIECKIE W ANGLJI A PRZEMYSŁ NIEMIECKI.

Wprowadzone przez rząd angielski embargo na towary pochodzenia sowieckiego wywołało w niemieckich kołach gospodarczych poważne zaniepokojenie. Przypisać to trzeba przede wszystkim temu, że rynek angielski, który konsumował czterokrotnie więcej towarów sowieckich aniżeli wynosił eksport angielski do Rosji, był źródłem dewiz, które Sowiety pokrywały swoje zobowiązania zagraniczne. To też, pomi-

mo że w ostatnich czasach dało się zauważyć znacznie zwiększenie zapotrzebowania Sowietów na maszyny, przemysłowcy niemieccy powstrzymują się od dokonywania transakcji w tym dziale.

HUTNICTWO EUROPEJSKIE WOBEC SPADKU DOLARA.

Spadek kursu dolara wywołał na światowych rynkach żelaza zamieszanie. W kołach eksporterów belgijskich panuje przekonanie, że dzięki obniżeniu kursu waluty amerykańskie huty Stanów Zjednoczonych będą mogły zwycięsko konkurować z przemysłem żelaznym Europy na rynkach azjatyckich, a zwłaszcza w Indiach Holenderskich i na Wyspach Sudajskich.

WSZECHŚWIATOWA WYSTAWA W CHICAGO.

Dnia 1 czerwca 1933 r. nastąpi otwarcie Wszechświatowej Wystawy w Chicago pod hasłem „Wiek postępu”. Będzie to wspaniały przegląd najnowszych pomysłowości techniki, przemysłu, handlu, sztuki, umieszczony w gigantycznych gmachach, na terenach wydartych jeziorom.

Pragnąc ułatwić obejrzenie tej największej wystawy naszych czasów, zaznajomienie się z ostatnimi zdobyczami techniki i nawiązanie kontaktu ze społeczeństwem amerykańskim i tamtejszą Polonią — Polsko-Amerykańska Izba Handlowa urządziła w lecie roku bieżącego serję wycieczek na wystawę.

Wycieczki urządzone będą na okrętach Linja Gdynia—Ameryka, wyruszających z Gdyni w dn. 3, 10 i 17 czerwca i 25 sierpnia r. b. Okres pobytu w Stanach Zjednoczonych od 7 do 15 dni, cena od wyjazdu z Gdyni do powrotu do niej, wliczając wszystkie koszty, obliczona jest w granicach od 1 975 zł do 2 575 zł w zależności od okresu pobytu w Ameryce i klasy; do ceny tej dochodzi jedynie koszt paszportu zagranicznego i wizy amerykańskiej.

W trasie lądowych wycieczek uwzględnione są poza Chicago, główne miasta Ameryki Północnej, jak New York, Washington, Pittsburgh, Buffalo, Detroit.

Bliższych informacji o wycieczkach na Wystawę w Chicago udziela Polsko-Amerykańska Izba Handlowa w Warszawie ul. Nowy Świat 72, tel. 626-62.

ZGON ZAŁOŻYCIELA FEDERACJI MIĘDZYNARODOWEJ PRASY TECHNICZNEJ I ZAWODOWEJ.

W Paryżu dnia 17-go kwietnia r. b. zmarł założyciel Federacji Międzynarodowej Prasy Technicznej i Zawodowej p. Hippolit Mounier.

Ś. p. Mounier powziął w r. 1925 myśl utworzenia Federacji i w tym roku odbył się pierwszy jej Kongres w Paryżu. Następne kongresy odbyły się w Rzymie, Berlinie, Genewie, Barcelonie (i Madrycie) i Brukseli. Kongres VII, zamierzony w Warszawie, został odłożony, natomiast w roku bieżącym w dniach 11 — 15 września odbędzie się kongres w Wiedniu. W ciągu 1931 i 1932 r. prezesem Federacji był Polak inż. A. Pawłowski, obecnie jej pierwszy wice-prezes, który od początku istnienia Federacji był prezesem Sekcji Polskiej.

Zmarły H. Mounier był szczerym przyjacielem Polski. Pomimo, że jako chemika i wydawcę wszechświatowego organu „Industrie Chimique” łączyły go stosunki zawodowe z Niemcami, utwierdzał się coraz bardziej w doniosłości ścisłego zbliżenia się z Polską i dał tego dowody. Rząd Rzeczypospolitej w roku 1932 odznaczył p. Mounier'a krzyżem oficerskim „Polonia Restituta”, o czym w klepsydry jest wzmianka wśród odznaczeń ś. p. H. Mounier'a zaraz po „Légion d'Honneur”. Związek Polskich Czasopism Technicznych zamierza uczcić pamięć H. Mounier'a nabożeństwem i akademją.

KSIAŻKI NADESZŁANE.

Dr. Roger Battaglia. „Kryzys i Metakryzys”. Odbitka z „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego”. Poznań, 1933 roku.

Rozprawa dr. Battaglii jest pożądanym przyczynkiem do teorii kryzysów gospodarczych. Autor różni przyczyny, objęte klasyczną teorią kryzysów, od przyczyn, które nie mieszczą się w tej teorii i które powodują kompleks zjawisk gospodarczych, objętych wprowadzoną przez autora nazwą „metakryzys”.

„Faktem jest — stwierdza dr. Battaglia — że sama klasyczna teoria kryzysów wszystkiego, co dziś się dzieje, nie tłumaczy”. W pierwszej fazie obecnego kryzysu, którego punkt wyjścia autor upatruje, zgodnie z opinią wybitnych ekonomistów, w nadprodukcji, — „teoria ta realizowała się zupełnie widocznie, a zawodzić poczęła dopiero od tej chwili, od której normalnie można było oczekiwać początku likwidacji”.

Przyczyną, zniekształcającą końcowe działanie zespołu zjawisk, zarejestrowanych przez klasyczną teorię kryzysów, jest inny zespół nowych, nieprzewidzianych przez tę teorię zjawisk (przyczyn i skutków), — z e s p ó ł m e t a k r y z y s u.

Skądże wziął się metakryzys na świecie — zapytuje autor, i tak na to pytanie odpowiada:

„Wylał się ze zgłiszczy wojny światowej, a wzrósł w szczególnie zatrutej atmosferze między państwowych stosunków powojennych, pozostających pod znakiem wybujałego nacjonalizmu imperjalistycznego. Pożywie nie zaś czerpie on także z przekształcania się stosunku każdego państwa (a przynajmniej wielu państw) do obywateli, niemniej jak do gospodarstwa społecznego. Jest to potwór egzogeniczny t. j. gospodarstwu obcy i gospodarstwu w działaniach swych wrogi — mimo że nieraz te jego działania mają na celu poprawę warunków gospodarczych i mimo, że czasem nawet na ograniczonych odcinkach poprawę tę osiągnąć potrafią.

Metakryzys — to obecna polityka państw zewnętrzna i wewnętrzna, a następnie wpływ tej polityki na usposobienie kapitałów”.

W celu szczegółowego rozważenia metakryzysu, autor dzieli kompleks zjawisk metakryzysowych na trzy podkompleksy, którymi są:

a) pierwotny interwencjonizm niektórych państw w międzynarodowym obrocie towarów, sił do pracy i kapitałów — interwencjonizm, płynący z założeń wybitnie egotycznej polityki handlowej, bądź merkantylnej bądź autarkicznej;

b) popłoch kapitałów i jego przyczyny, które również w ogromnej większości pochodzą od polityki państw;

c) interwencjonizm wtórny państw w międzynarodowym obrocie — interwencjonizm, spowodowany popłochem kapitałów i jego skutkami, ale też równocześnie potęgujący to ostatnie zjawisko.

Po rozważeniu każdej z powyższych przyczyn, autor w konkluzji powiada:

„Usunięcie interwencjonizmu handlowo-polityczny pierwotny, merkantylistyczny oraz autarkiczny (ten ostatni, o ile jest istotnie pierwotnym, a nie tylko narzuconym i wtórnym) — usunięcie pierwotne przyczyny popłochu kapitałów (obawy wojen, „Government in business”, przerost budżetów publicznych i polityki socjalnej, antykapitalistyczny fiskalizm) — usunięcie też lub przynajmniej poważnie złagodzenie fatalne skutki dotychczasowych błędów w zakresie nadmiernej obdłużenia — reszta zaś dokona się sama. Wtedy zniknie samoczynnie interwencjonizm wtórny po usunięciu jego przyczyn, a kryzys funkcjonalny przy znacznie swobodniejszym, niż obecnie, obrocie towarów i kapitałów pocznie się likwidować sam w klasyczny sposób.

Słowem:

Zlikwidujecie metakryzys, a kryzys sam sobie z sobą da radę!”

Autor zdaje sobie sprawę z trudności wykonania jego zaleceń, kończy bowiem swoją rozprawę następująca uwagą:

„Recepta jest jasna i nie trudno było ją obmyśleć. Inna rzecz z wykonaniem. To wymaga olbrzymiego wspólnego i zgodnego międzynarodowego wysiłku. Z obecnego niebywałego impasu wyprowadzić może gospodarstwo światowe ostatecznie tylko zwycięstwo idei solidaryzmu międzynarodowego. Tak samo reszta w obrębie poszczególnych państw zgubny gospodarstwo popłoch kapitałów może zupełnie ustać dopiero wtedy, gdy w miejsce obecnej dość rozpowszechnionej naganki na kapitalizm i kapitały wstąpi wszechstronny solidaryzm, obejmujący nie tylko szczególną opiekę nad warstwami upośledzonymi, lecz także ochronę kapitału i zysku przedsiębiorczego, jako walnych spółczynników produkcji”.

Inż. A. W. Kwieciński. „Aktualne Zagadnienia Kalkulacji Przemysłowej”. Nakładem Sekcji Administracyjno-Handlowej Śląskiego Koła Naukowej Organizacji, Katowice. Skład główny: Instytut Naukowej Organizacji, Warszawa, ul. Mokotowska 51/53. Cena egz. brosz. zł 14.—, egz. oprawnego w płótno zł. 17.50. 150 stron. Książka ujmuje szereg ważnych problemów z dziedziny kalkulacji tak w zakładach przemysłowych, jak i państwowej polityki handlowej w sposób ścisły i przytem jednak prosty, ułatwiając każdemu orientację w zawikłanych problemach życia gospodarczego doby obecnej. Zasługuje ona zatem na uwagę wszystkich naszych czytelników.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 25.IV. 1933 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	—	Miedź standard	906
Antymon	—	Ołów miękki	321
Cyna standard	5035	Nikiel	—
Cynk hutniczy	434	Rtęć	—
Miedź elektrolityczna	1030	Srebro za 1 kg	80

Na rynku londyńskim w bieżącym tygodniu, w porównaniu z tygodniem ubiegłym, ceny metali kształtowały się następująco: cyna wzrosła o ok. 8%, miedź elektrolityczna i miedź standard wzrosły o ok. 3%, srebro o ok. 1%; natomiast spadły ceny cynku o ok. 2% i ołowiu o ok. 1%.

MAJSTER-METALOWIEC

na wszystkie artykuły produkcji szlancowych, ciągnięte tłocznie i wykroje — jako rękodzielnik

POSZUKUJE POSADY.

Łaskawe zgłoszenia, pod „majster metalowiec” do Redakcji „Przemysłu Metalowego”, Warszawa, Traugutta 4.

Ceny metali w Warszawie.

F-ma „POLTHAP” Warszawa, Pańska 83 (dom własny). Tel. 330-65 notuje w ostatnim tygodniu następujące ceny ze składu w Warszawie:

Miedziana blacha	zł 2,70— 3,40
Mosiężna blacha	„ 2,40— 3,40
Mosiężne pręty	„ 2,10— 2,95
Nowosrebrna blacha	„ 4,10— 5,—
Aluminiowa blacha	„ 5,80— 11,—
Aluminiowe druty	„ 6,50
Cyna w blokach	„ 5,40
Ołów	„ 0,65
Aluminijum hutnicze	„ 3,65

Dom handlowy A. GEPNER notował w ostatnim tygodniu następujące ceny metali:

Cyna Banka w blokach	zł. 5,50 za kg
Ołów hutniczy	„ 0,65 „ „
Cynk hutniczy	„ 0,80 „ „
Antymon	„ 1,05 „ „
Aluminijum hutnicze	„ 3,80 „ „
Blacha miedziana	„ 2,75—3,40 za kg.
„ mosiężna	„ 2,50—3,50 „ „
„ cynkowa do krycia dachów	„ 0,95—0,98 „ „
„ „ celów przem.	„ 1.— „ „
Nikiel w kostkach	„ 9,50 „ „

Cena blachy cynkowej.

Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku w Katowicach notuje następujące ceny blachy cynkowej:

I. Dla hurtowników przy kupnie na własny rachunek i do sprzedaży w drodze komisowej:

przy kupnie 30 t naraz	zł. 850,00 za 1 000 kg
przy kupnie mniej niż 30 t	„ 870,00 za 1 000 kg

II. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych nie w drodze komisowej — odsprzedawcom:

zł. 915,00 za 1 000 kg

III. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych ze składu konsumentom:

zł. 950,00 za 1 000 kg

Parytet: st. kol. Chebzie.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia Warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 1 kg. franco stacja Warszawa.

Blacha żelazna ocynkowana gatunku najwyższego:

711×1 422×0,45 mm	0 zł 91 gr.
711×1 422×0,50 mm	„ 89 „
1 000×2 000×0,50 mm	0 „ 91 „

Blachy 2-go gatunku o 6% tańsze.

Ceny bez zobowiązania.

Cena odlewów żeliwnych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żeliwnych surowych dla Warszawy wynosi od 0,58 zł do 1,20 zł za 1 kg. loco fabryka.

Ceny odlewów glinowych.

Warszawskie odlewnie notują ceny surowych odlewów glinowych (aluminiowych) od 9 do 14 złotych za kilogram.

Ceny rur żeliwnych.

Biuro Sprzedaży Rur Zjedn. Odlewni „Ruropol” w Warszawie ul. Nowy Świat 35 notuje następujące ceny w złotych za 100 kg., obowiązujące do odwołania:

Rury wodociągowe (stojące lane) zł 49.—

+ dopłata rozmiarowa

Fasony zależnie od typu i rozmiaru o zł 13 do 25 drożej za 100 kg.

Ceny powyższe należy rozumieć franco wagon stacja załadowania przy pełnowagonowych zamówieniach.

Ceny wyrobów ogniotrwałych.

Związek Fabryk Wyrobów Szamotowych i Ogniotrwałych notuje następujące ceny z ważnością od dn. 10 września 1930 r. aż do odwołania. Ceny rozumieją się w złotych za 100 kg. franco wagon stacja załadowania.

Cegła ogniotrwała zwyczajna	zł 8,80	Cegła kottowa normalna	zł 20,50
Cegła kopulakowa normalna	14,30	Cegła kottowa fasonowa	„ 23.—
Cegła kopulakowa fasonowa	15,40	Zaprawa	„ 8.—
		i	10,50

Patenty udzielone przez Urząd Patentowy.

16571. *Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson (Stockholm, Szwecja)*. Układ połączeń urządzenia do sygnalizowania pożarów.
16700. *Stanisław Doliński (Poznań, Polska) i Zenon Piechocki (Poznań, Polska)*. Samoczynny przyrząd do sygnalizowania pożaru.
16464. *Rudolf Traut (Mülheim-Ruhr, Niemcy)*. Sposób nakładania powłoki ochronnej w odgałęzieniach rurowych, składających się ze spawanych rur.
16708. *Rudolf Traut (Mülheim-Ruhr, Niemcy)*. Sposób wykładania wewnętrznych ścianek rur, bębnow lub podobnych przedmiotów powłokami ochronnymi oraz urządzenie do przeprowadzenia tego sposobu.
16620. *United Cigarette Machine Company Aktiengesellschaft (Drezno, Niemcy)*. Pneumatyczne urządzenie do doprowadzania, rozluźniania i odkurzania ciętego lub liściastego tytoniu.
16576. „*Universelle*“ *Cigarettenmaschinen-Fabrik J. C. Müller & Co. (Drezno, Niemcy)*. Maszyna do krajania tytoniu.
16645. *Jakób Wojciechowski (Warszawa, Polska)*. Wielostemplowa maszyna obrotowa do wyrobu papierosów z ustnikami.
16578. „*Universelle*“ *Cigarettenmaschinen-Fabrik J. C. Müller & Co. (Drezno, Niemcy)*. Urządzenie tnące pasma w maszynach papierosowych.
16536. „*Universelle*“ *Cigarettenmaschinen-Fabrik J. C. Müller & Co. (Drezno, Niemcy)*. Sposób wyrównywania przy układaniu owalnych papierosów i urządzenie do wykonywania tego sposobu.
17273. *Schmidt'sche Heissdampf - Gesellschaft mit beschränkter Haftung (Kassel — Wilhelmshöhe, Niemcy)*. Skrzynia zbiorcza przegrzewająca z oddzielnymi skrzynkami do pary mokrej i przegrzanej, zaopatrzonemi w komory boczne.
17296. *Jerzy Decyusz (Warszawa, Polska)*. Obrotowy suwak rozrządczy do tłokowych silników parowych i podobnych.
17348. *Eugen Patsch (Brno, Czechosłowacja) i Erste Brüner Maschinen Fabriks - Gesellschaft (Brno, Czechosłowacja)*. Układ zasobnikowy do dwustopniowych silników z zużytkowaniem pary odlotowej z cylindrów wysokoprężnego i niskoprężnego.
16580. „*Universelle*“ *Cigarettenmaschinen-Fabrik J. C. Müller & Co. Drezno, Niemcy*. Urządzenie za zapatrywania w tytoń kilku maszyn do wyrobu papierosów.
16721. „*Universelle*“ *Cigarettenmaschinen-Fabrik J. C. Müller & Co. (Drezno, Niemcy)*. Urządzenie do zapatrywania pasma papieru na ustniki papierosowe w sączki z waty.
16504. *United Cigarette Machine Company Aktiengesellschaft (Drezno, Niemcy)*. Urządzenie do pakowania papierosów lub podobnych przedmiotów.
16681. *Rose Brothers (Gainsborough Limited (Gainsborough, W. Brytania)*. Maszyna do pakowania.
16722. „*Universelle*“ *Cigarettenmaschinen-Fabrik J. C. Müller & Co. (Drezno, Niemcy)*. Urządzenie do wytwarzania grup papierosów nakrywających się na podobieństwo łuski.
16723. „*Universelle*“ *Cigarettenmaschinen-Fabrik J. C. Müller & Co. (Drezno, Niemcy)*. Urządzenie do wypychania przedmiotów ułożonych w stosie.
16716. „*Universelle*“ *Cigarettenmaschinen-Fabrik J. C. Müller & Co. (Drezno, Niemcy)*. Urządzenie do odwracania okrągłych, nieprawidłowo leżących papierosów, doprowadzanych do maszyny do pakowania.
16615. *Mauser Maschinenbau G. m. b. H. (Köln-Ehrenfeld, Niemcy)*. Sposób przymocowywania kapsel czopowych do zbiorników metalowych np. beczek.
16522. *Piotrowicka Fabryka Maszyn Spółka Akcyjna (Piotrowice, Polska)*. Kosz uliczny na śmiecie i odpadki. Dodatkowy do patentu Nr. 11011.
16594. *Bamag-Mequin Aktiengesellschaft (Berlin, Niemcy)*. Urządzenie do ładowania węgla na statki.
16670. *Chicago Bridge & Iron Company (Chicago, Illinois, St. Zj. Am.)*. Pokrywa pływająca w zbiornikach do przechowywania łatwopalnych płynów.
16589. *Ventilatoren- und Maschinenfabrik Heimpel & Besler. (Mödling k/Wiednia, Austrija)*. Sposób otrzymywania osuszającego czynnika z mieszanek spalin, powietrza i pary wodnej oraz urządzenie do jego wykonania.
16584. *Konstanty Rubiński (Miejska Górka, Polska)*. Suszarka.
16621. *Camille Lipmann (Besançon, Francja), André Strahm (Stramber, Niemcy) i Albert Quinche (Besançon, Francja)*. Przyrząd do zamykania obwodu prądu, zwłaszcza do bezdrutowego regulowania zegarów z odległości.
16582. *Ottokar Stern (Wiedeń, Austrija)*. Urządzenie do zapoczątkowania wyciągania wbitych w ziemię pali względnie prowadzącego pala zapuszczonych rur. Dodatkowy do patentu Nr. 8207.
16657. *Adolf Silbermann (Bielsko, Polska)*. Urządzenie do wytwarzania wody sodowej. Dodatkowy do patentu Nr. 15000.
16667. *Ingenieurfirmat I. Krüger A/S. (Kopenhaga, Danja)*. Sposób całkowitego lub częściowego zmiękczenia wody przez strącanie i urządzenie do wykonania tego sposobu.
16579. *The Dorr Company (New York, N. Y., St. Zjedn. Ameryki)*. Sposób wydzielania małych cząstek z cieczy i urządzenie do przeprowadzenia tego sposobu.
16726. *Ignacy Marjan Malinowski (Radom, Polska)*. Sposób sprężania powietrza w wodociągu pneumatycznym oraz urządzenie do wykonywania tego sposobu.
16507. *Grossenhainer Webstuhl- und Maschinen-Fabrik Aktiengesellschaft (Grossenhain, Niemcy)*. Urządzenie do wyłaczania krosien mechanicznych.
16546. *Jan Kozieł-Poklewski (Braclaw, Polska)*. Sposób samoczynnej regulacji wiatraków.
17364. *Spółka Akcyjna Eksploatacji Soli Potasowych (Lwów, Polska)*. Sposób rozdzielania minerałów przez wpływanie.
17429. *Henri Adelman (Paryż, Francja)*. Zbiornik, zwłaszcza do gaśnic.
17623. *Societa Italiana Pirelli (Mediolan, Włochy)*. Filtr do aparatów oddechowych, względnie do aparatów do oczyszczania powietrza.
17392. *Julius F. Ziegler (Wiedeń, Austrija)*. Płat do samolotów.
17396. *Frederick Handley Page (Cricklewood, Wielka Brytania) i Handley Page Limited (Cricklewood, Wielka Brytania)*. Skrzydła do samolotów.
17403. *Mario de Bernardi (Rzym, Włochy)*. Urządzenie sterownicze do samolotów.
17548. *Vickers-Armstrongs Limited (Westminster, Wielka Brytania)*. Łoże do karabinów maszynowych, umieszczone na statkach powietrznych.
17478. *Georges Louis Rene Jean Messier (Montrouge, Francja)*. Podwozie do samolotów.
17541. *Société Anonyme des Etablissements Emile Regnier (Versailles, Francja) i Gaston Ferlay (Palaiseau, Francja)*. Chłodnica.
17630. *Władysław Świętecki (Lublin, Polska)*. Urządzenie do unieruchamiania zawieszanej bomby lotniczej.
17436. *Franz von Schlechtleitner (Monachjum, Niemcy)*. Urządzenie służące do elastycznego sprzęgania przyczepki z ciągowką.
17515. *The Cleveland Tractor Co. (Cleveland, Ohio, St. Zjedn. Ameryki)*. Sposób wyrobu ogni w gaśnicowych do ciągowek.
17439. *Adolphe Kegresse (Courbevoie, Francja)*. Zawieszenie elastyczne wózka nośnego w samochodach gaśnicowych.
17412. *Ford Motor Company Limited (Londyn, Wielka Brytania)*. Sposób zapobiegania drganiom drążków hamulcowych w pojazdach mechanicznych i odpowiednie urządzenie.
17603. *Roman Janiszewski (Poznań, Polska)*. Urządzenie do motocykli, samoczynnie zapobiegające przewróceniu się na zakrętach.
17605. *Fichtel & Sachs A.-G. (Schweinfurt, Niemcy)*. Przekładnia do zmiany biegów w zastosowaniu do motocykli.
17595. *Anciens Etablissements Sautter-Harle (Paryż, Francja)*. Bezpiecznik dla zapalników min podwodnych.
17597. *Anciens Etablissements Sautter-Harle (Paryż, Francja)*. Bezpiecznik do min podwodnych.
17636. *The Drows-Trin Corporation od America (New York, N. Y., Stany Zj. Am.)*. Maszyna do czyszczenia ptactwa.
17618. *Pilkington Brothers Limited (Liverpool, Wielka Brytania)*. Urządzenie do szlifowania i wygładzania szkła w sposób ciągły.
17528. *Karl Martin (Glogau, Niemcy)*. Maszyna do docierania kurków i zaworów.
17536. *Leon Ferdynand Gawroński (Poznań, Polska)*. Zamek kombinacyjny.
17549. *Stanisław Nawrocki (Poznań, Polska)*. Zamek alarmowy.